

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

**“SIVILIZATSIYALAR CHORRAHASIDAGI O‘LKA:
MARKAZIY OSIYO TARIXINING YANGI TADQIQOT
YO‘NALISHLARI VA METODOLOGIK YONDASHUVLAR”
MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY ANJUMAN
MATERIALLAR TO‘PLAMI**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

**«SIVILIZATSIYALAR
CHORRAHASIDAGI O‘LKA:
MARKAZIY OSIYO TARIXINING YANGI
TADQIQOT YO‘NALISHLARI VA
METODOLOGIK YONDASHUVLAR»**

**MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY ANJUMAN
MATERIALLARI**

(15-16-may, 2026-yil)

qildi. Ayniqsa, ta'lim va san'at sohalaridagi hamkorlik inson kapitalini rivojlantirish, milliy madaniyatni targ'ib etish va yangi madaniy qadriyatlarni shakllantirishda muhim omil bo'ldi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, madaniy aloqalar nafaqat ijtimoiy-madaniy, balki siyosiy va iqtisodiy hamkorlikni ham qo'llab-quvvatlovchi muhim vosita hisoblanadi. Madaniy diplomatiya orqali ikki davlat o'rtasida ishonchli va barqaror munosabatlar shakllanib, bu esa boshqa sohalaridagi hamkorlik rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Shu bilan birga, zamonaviy globallashuv sharoitida O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi madaniy aloqalar yangi yo'nalishlar bilan boyib bormoqda. Xususan, raqamli madaniyat, kreativ industriyalar va turizm sohalaridagi hamkorlik istiqbolli yo'nalishlar sifatida namoyon bo'lmoqda.

Umuman olganda, O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi madaniy aloqalar mustahkam tarixiy ildizlarga ega bo'lib, bugungi kunda izchil rivojlanayotgan va kelgusida yanada kengayish imkoniyatiga ega bo'lgan muhim hamkorlik yo'nalishidir.

Adabiyotlar.

1. Agreement on Cultural Cooperation between the Republic of Uzbekistan and the Republic of India. – Tashkent–New Delhi, 1993. – 4 p.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021. – 464 b.
3. Singh A. India–Central Asia Relations. – New Delhi: Routledge India, 2015. – 210 p.
4. Ministry of External Affairs of India. India–Uzbekistan Relations Report. – New Delhi, 2022. – 9 p.

MARKAZIY OSIYODA JADID MA'RIFATPARVARLIGI VA AXLOQIY YANGILANISH MASALALARI *Suvonqulov X.T. – dotsent, GulDU*

XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Turkiston o'lkasida yuz bergan siyosiy, ijtimoiy va madaniy jarayonlar mintaqa xalqlari hayotida tub burilish davrini boshlab berdi. Rossiya imperiyasining mustamlakachilik siyosati natijasida mahalliy aholining siyosiy huquqlari cheklanib, iqtisodiy va ma'naviy hayotida jiddiy inqirozli holatlar yuzaga kelgan edi. Ayniqsa, milliy qadriyatlar, diniy-ma'rifiy an'analar hamda xalqning tarixiy o'zligini saqlab qolish masalasi o'sha davr ziyolilari oldida dolzarb vazifaga aylandi. Bunday murakkab tarixiy sharoitda Turkiston jadidchilik harakati vujudga kelib, jamiyatni ilm-ma'rifat asosida yangilash, xalq ongini uyg'otish hamda ijtimoiy taraqqiyotga erishishni asosiy maqsad qilib oldi.

Jadid ma'rifatparvarlari faoliyatida matbuot, adabiyot, ta'lim-tarbiya va axloqiy qarashlar muhim o'rin egalladi. Ular xalqni jaholat, qoloqlik va mutaassiblikdan qutqarishning asosiy yo'li sifatida ilm-fan va ma'rifatni ko'rsatdilar. Shu bois jadid adabiyoti va publitsistikasida jamiyat hayoti, inson kamoloti, axloqiy tarbiya, milliy o'zlikni anglash hamda ijtimoiy adolat masalalari keng yoritildi. Ana shunday ma'rifatparvar ziyolilardan biri Abdurahmon Sayyoh Toshkandiy bo'lib, u o'zining ilmiy, publitsistik va axloqiy-falsafiy qarashlari orqali Turkiston ijtimoiy tafakkuri taraqqiyotiga sezilarli hissa qo'shgan mutafakkirlardan hisoblanadi.

Abdurahmon Sayyohning «Me'yor ul-axloq» asari jadid davri ijtimoiy-falsafiy tafakkurining muhim namunalaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Mazkur asarda muallif inson axloqi, ma'naviy kamolot, jamiyatdagi adolat va zulm masalalari, oilaviy munosabatlar, ilm-ma'rifatning o'rni hamda komil inson tarbiyasi kabi dolzarb masalalarni keng yoritgan. Asarning o'ziga xos jihati shundaki, unda an'anaviy islomiy axloqiy qarashlar jadidchilikning zamonaviy ma'rifatparvarlik g'oyalari bilan uyg'unlashtirilgan holda talqin qilinadi. Shu jihatdan «Me'yor ul-axloq» nafaqat axloqiy risola, balki o'z davrining ijtimoiy-siyosiy va ma'naviy hayotini aks ettiruvchi muhim tarixiy manba sifatida ham e'tiborga loyiqdir.

Asarda Turkiston jamiyatidagi qoloqlik, ayollar masalasi, bid'at va xurofotlar, ta'lim tizimidagi kamchiliklar hamda mustamlaka boshqaruvining salbiy oqibatlarini tanqidiy ruhda yoritiladi. Muallif xalq taraqqiyotining asosiy omili sifatida ma'rifat, ilm-fan va axloqiy poklikni ilgari suradi. Ayniqsa, yosh avlod tarbiyasi, ayollar savodxonligi, ijtimoiy adolat va insonparvarlik masalalariga alohida urg'u berilishi jadid tafakkurining mohiyatini ochib beradi. Shu bilan birga, Abdurahmon Sayyoh o'z asarlarida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirishga intilib, jamiyatni isloh qilishning ma'naviy asoslarini ishlab chiqishga harakat qilgan.

Bugungi kunda jadidlar merosini qayta o'rganish, ularning ijtimoiy-siyosiy va ma'naviy qarashlarini xolis baholash tarixshunoslikning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki jadid ma'rifatparvarlari tomonidan ilgari surilgan ilm-ma'rifat, milliy uyg'onish, axloqiy poklanish va jamiyat taraqqiyoti haqidagi g'oyalar hozirgi davrda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan. Shu nuqtai nazardan qaraganda, Abdurahmon Sayyohning «Me'yor ul-axloq» asarini tarixiy-falsafiy jihatdan tadqiq etish XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Turkiston hududida kechgan siyosiy va ijtimoiy hayotning mazmun-mohiyatini ochib berishda muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqotning ilmiy-nazariy asosini jadidchilik harakati tarixiga oid zamonaviy ilmiy qarashlar, milliy uyg'onish va ma'rifatparvarlik konsepsiyalari tashkil etdi. Mazkur metodologik yondashuvlar orqali «Me'yor ul-axloq» asarining Turkiston ijtimoiy hayoti va jadid ma'rifatparvarligi tarixidagi o'rni hamda uning siyosiy-ijtimoiy tafakkur taraqqiyotiga qo'shgan hissasi ochib berishga harakat qilindi.

XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Turkiston hududida yuzaga kelgan murakkab siyosiy va ijtimoiy vaziyat jadid ma'rifatparvarlarining dunyoqarashi hamda faoliyatida o'zining yaqqol aksini topdi. Rossiya imperiyasining mustamlakachilik siyosati mahalliy xalqning nafaqat iqtisodiy va siyosiy hayotiga, balki uning ma'naviy-axloqiy dunyosiga ham kuchli ta'sir ko'rsatdi. Natijada milliy o'zlikni saqlab qolish, xalqni jaholat va qoloqlikdan chiqarish hamda zamonaviy taraqqiyot yo'liga olib chiqish masalasi jadid ziyolilarining asosiy maqsadiga aylandi. Shu jihatdan Abdurahmon Sayyoh Toshkandiyning «Me'yor ul-axloq» asari jadid tafakkurining muhim manbalaridan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Asar tahlili shuni ko'rsatadiki, muallif axloq masalasini faqat diniy-me'yoriy tushuncha sifatida emas, balki jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida talqin qiladi. Abdurahmon Sayyoh nazarida jamiyatdagi inqirozning asosiy sabablaridan biri jaholat, ilmsizlik va axloqiy tanazzul hisoblanadi. Shu sababdan ham asarda ilm-ma'rifat, komil inson tarbiyasi, oilaviy muhit va yosh avlodning ma'naviy kamolotiga alohida e'tibor qaratiladi. Muallif xalqni taraqqiyot sari yetaklaydigan asosiy kuch sifatida ilmiy va axloqli insonni ko'radi. Bu esa jadid ma'rifatparvarligining asosiy tamoyillari bilan hamohangdir.

«Me'yor ul-axloq» asarining tarkibiy tuzilishi ham muallifning maqsad va g'oyalarini aniq ifodalashga xizmat qilgan. Asarning ikki qism va har bir qismning yettitadan bobdan tashkil topganligi unda axloqiy masalalarning tizimli ravishda yoritilganini ko'rsatadi. Birinchi qismda axloqning nazariy asoslari, inson tabiati, yaxshilik va yomonlik mohiyati haqida fikr yuritilgan bo'lsa, ikkinchi qismda amaliy axloq masalalari, insonning kundalik hayotdagi xulq-atvori, jamiyat va oiladagi munosabatlari tahlil qilinadi. Bu esa asarning nafaqat diniy-axloqiy risola, balki o'z davri uchun muhim pedagogik va ijtimoiy qo'llanma vazifasini ham bajarganini anglatadi.

Tahlillar natijasida ma'lum bo'ldiki, asarda ayollar masalasi alohida o'rin tutadi. Muallif ayollarning savodli va ma'rifatli bo'lishini jamiyat taraqqiyotining muhim sharti sifatida baholaydi. Oiladagi tarbiya, farzand kamoloti va ma'naviy muhitning shakllanishida onaning o'rni yuqori ekanligi ta'kidlanadi. Bu qarashlar o'sha davr Turkiston jamiyatidagi an'anaviy qarashlardan ma'lum darajada farq qilgan bo'lib, jadidlarning ijtimoiy islohotlarga bo'lgan intilishini yaqqol namoyon etadi.

Asarda ijtimoiy adolat va zulm masalalariga ham katta e'tibor berilgan. Abdurahmon Sayyoh mustamlakachilik siyosatini tanqid qilar ekan, xalqning iqtisodiy va ma'naviy ezilishi sabablarini ochib berishga harakat qiladi. U jamiyatdagi nohaqlik, poraxo'rlik, ochko'zlik, bid'at va xurofotlarni qoralab, insonlarni birlikka, ilm olishga va o'z haq-huquqlarini anglashga da'vat etadi. Ayniqsa, uning ijtimoiy adolat haqidagi qarashlari jadid tafakkurining demokratik va insonparvarlik mohiyatini aks ettiradi.

Tadqiqot davomida «Me'yor ul-axloq» asarining o'z davri matbuoti va jadid adabiyoti bilan uzviy bog'liq ekanligi ham aniqlandi. Muallif «Al-Isloq» jurnali orqali xalq orasida mavjud bo'lgan turli ijtimoiy va diniy muammolarni muhokama qilgan hamda ularga Qur'on, hadis va fiqhiy manbalar asosida javob berishga intilgan. Bu holat Abdurahmon Sayyohning nafaqat ma'rifatparvar, balki jamiyatdagi dolzarb muammolarni hal etishga harakat qilgan faol ziyoli ekanligini ko'rsatadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, «Me'yor ul-axloq» asari Turkiston jadidchiligi tarixida muhim o'rin egallagan manbalardan biri bo'lib, unda jamiyatni ma'naviy yangilash, inson axloqini takomillashtirish va milliy uyg'onish g'oyalari o'z ifodasini topgan. Asarda ilgari surilgan ilm-ma'rifat, axloqiy poklik, adolat va insonparvarlik haqidagi qarashlar bugungi kunda ham o'z ilmiy va tarbiyaviy ahamiyatini saqlab qolmoqda. Shu bois «Me'yor ul-axloq» asari nafaqat tarixiy-falsafiy manba, balki Turkiston ijtimoiy tafakkuri taraqqiyotini o'rganishda muhim ilmiy meros sifatida baholanishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Abdurahmon Toshkandiy. Me'yor ul-axloq. – Toshkent: G'ulom Hasan Orifjonov matbaasi, 1912. – 128 b.
2. Ahmedov S. Jadidchilik va milliy uyg'onish masalalari. – Toshkent: Ma'naviyat, 2010. – 256 b.
3. Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. – Toshkent: O'qituvchi, 1992. – 160 b.
4. Behbudiy M. Tanlangan asarlar. – Toshkent: Ma'naviyat, 1999. – 304 b.
5. Khalid A. The Politics of Muslim Cultural Reform: Jadidism in Central Asia. – Berkeley: University of California Press, 1998. – 355 p.

O'ZBEKISTONDA TOSH DAVRI SAVDO YO'LLARINING TARIXIGA OID SAHIFALAR

Saparbayeva A.A. – magistrant, UrDU

Qadimshunoslar tosh davridagi dastlabki savdo munosabatlari savdogarlarsiz amalga oshiriladigan ayirboshlash ekanligini ta'kidlaydilar [1]. Tosh davrida jahon savdosi mavzusini muhokama qilishda iqlimning va yashash sharoitining yomonlashuvi bilan savdoning yuksalishi muammosi ko'tarilgan. Dastlab bu hodisa statistik qayd etildi. Keyin esa bu haqiqatni anglash va izohlash boshladi [2]. Ayirboshlashning mavjudligi zaruriy bo'lgan mahalliy resurslarning yo'qligi yoki kamayib ketishi bilan bog'liq bo'lgan vaziyatdan chiqib ketishga imkon bergan [3].

Tadqiqotchilar tomonidan Markaziy Osiyoda tosh davri jamoalari madaniy aloqalari jamoalar tosh asri taraqqiyoti bosqichlarida ma'lum bir hududlar bilan chegaralanib yashab qolishmasdan oziq-ovqat, tosh qurollari yasash uchun xomashyolar izlab qo'shni hududlarga siljib borishganligi jarayoni bilan bog'liq bo'lganligi haqida xulosalar berilganligi [4]. O'zbekiston hududida ham aholining tosh davrida savdoga ehtiyoji bo'lganligi va buning negizida ilk savdo yo'llari shakllanganligi haqida mulohazalar chiqarish imkonini beradi.

Qadimgi savdo yo'llarining shakllanishi va rivojlanishi haqida tadqiqot ishini olib borgan O'.Mavlonov bu jarayonni tabiiy – geografik muhit, ijtimoiy-iqtisodiy omillar va xo'jalik ehtiyojlariga bog'lagan holda izohlab berdi. Shuningdek, tadqiqotchining asarida yo'llar ikkita guruhga ajratilgan bo'lib, ichki va tashqi aloqa yo'llari, aloqa - savdo yo'llari tushunchalari bilan izohlab o'tilgan [5]. Ichki aloqa yo'llari qadimgi tosh davridayoq insoniyatning yashash va ozuqa zanjiri bilan bog'liq holda vujudga kelgan. Ibtidoiy odamlar tabiat bergan moddiy resurslardan unumli foydalanish asnosida hamda ushbu ozuqani ovlash yoki terish uchun zarur bo'lgan ashyolarni tayyorlash uchun turli minerallarga ehtiyoj sezilgan. Bu ehtiyoj zamirida turfa hududlarning tosh davri konlaridan olinadigan xomashyoga muhtojlik tug'ilgan va natijada ichki aloqa yo'llari tizimi yana yangi hududlar hisobiga kengayib borgan. Ichki aloqa yo'llarining kengayish sabablari sifatida insoniyatning ixtiyoriy va majburiy ko'chishi, yer yuzasidagi iqlim, gidroresurslar, flora va faunaning turfa xilligi omillari bilan ham bog'lash mumkin.

Tashqi aloqa-savdo yo'llarining paydo bo'lishida asosan geografik muhit omili hamda insoniyatning zakovati mahsuli bo'lgan moddiy ashyolarning yasash va ulardan foydalanish texnikasining rivojlanishi, turli hududlarga buning tarqalishi; tabiiy omil sifatida resurslarning yer yuzasida notekis joylashuvi natijasida unga bo'lgan talabning qondirilishi negizida ayirboshlash tizimining vujudga kelishini ko'rsatish mumkin. Inson ehtiyojlarining ortib borishi, endilikda nafaqat moddiy balki ma'naviy ehtiyojlarni turfa san'at, hunarmandchilik, zargarlik buyumlari kabi qimmatbaho ashyolar orqali to'ldirish insoniyatning qo'shni hududlar bilan savdo aloqalarini rivojlanishiga asos bo'lib xizmat qildi. Bu boradagi tadqiqotlarga diqqat qaratib, G.Shaydullayevaning lazurit yo'li – la'l yo'li borasidagi mulohazalaridagi Baqtriyaliklar rivojlangan Qadimgi Sharq davlatlari aholisi bilan tinch savdo va madaniy aloqada bo'lganligi hamda ma'dan

<i>Lapasova M.S.</i>	QADIMGI USTRUSHONANING O'RTA OSIYO MADANIYATI TARIXIDAGI TUTGAN O'RNIGA DOIR.....	67
<i>Maxkamova R.A.</i>	IKKINCHI JAHON URUSHI YILLARIDA O'ZBEKISTON XOTIN-QIZLARINI IQTISODIY-IJTIMOYIY HAYOTGA JALB QILISH VOSITALARI.....	70
<i>Soliyev J.Dj.</i>	YANGI IQTISODIY SIYOSATNING FARG'ONA VILOYATIGA TA'SIRI.....	72
<i>Otajonov M.N., Xatamqulov N.N., Rahimov M.M.</i>	ERSHI - QADIMGI FARG'ONANING POYTAXTI: TARIXIY- GEOGRAFIK TAHLIL VA TALQINLAR.....	74
2-shu'ba: MARKAZIY OSIYO HUDUDIDA KECHGAN SIYOSIY VA IJTIMOYIY HAYOT YANGI TADQIQOTLARDA		
<i>Tash Kenan Ziya</i>	TÜRKİSTAN'DAKİ RUS İDARESİNİN MÜSLÜMAN NÜFUSU KONTROL POLİTİKALARI: HAC İBADETİ ÖRNEĞİ (1867-1904).....	77
<i>Сулейманов Р., Нормуродов Д.</i>	ОЁҚЧISOЙ ҲАВЗАСИДАГИ ТАРИХИЙ МЕРОСГА ЭЪТИБОРЛИ КИШИЛАРДАН ОЛИНГАН БУЮМЛАР ХУСУСИДА.....	79
<i>Benjamin Sharkey</i>	CHRISTIAN CONVERSION AMONG TURKIC NOMADS.....	82
<i>Аюров А., Isakjanova Sh.M. Исамутдинов Ж.Б.</i>	ISROIL-FALASTIN MUNOSABATLARI VA MINTAQAVIY KUCHLAR BALANSINING SHAKLLANISHI.....	84
	ПРАЗДНИЧНАЯ КУЛЬТУРА НАРОДОВ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: ИСТОРИО- ГРАФИЯ, ИСТОЧНИКОВЕДЕНИЕ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К КЛАССИФИКАЦИИ ОБРЯДОВ (НА ПРИМЕРЕ ТАДЖИКСКОЙ ТРАДИЦИИ).....	86
<i>Adilov A.A.</i>	SOVET DAVLATI VA DIN: O'ZARO MUNOSABATLARNING DASTLABKI DAVRI TARIXIDAN.....	89
<i>Фофуров Ж.И.</i>	УСТРУШОНАНИНГ ИЛК ЎРТА АСР ДИНИЙ ЭЪТИҚОДЛАРИ ХУСУСИДА: ЁЗМА ВА АРХЕОЛОГИК МАНБАЛАР АСОСИДА ТАҲЛИЛ...	92
<i>Mirzayeva N., Norbo'tayeva N. Каримова Н.И.</i>	O'ZBEKISTONDA SOVET DAVRI YER-SUV ISLOHOTLARI.....	94
	ОБ ИСТОРИИ ТОРГОВЛИ БАКАЛЕЙНЫМИ ТОВАРАМИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ (КОНЕЦ XIX - НАЧАЛЕ XX ВВ.).....	96
<i>Sulaymanov A.N.</i>	O'ZBEKISTON ANTROPOLOGIYALARI TOMONIDAN MINTAQANING O'RTA ASRLAR DAVRI KO'CHMANCHI XALQLARINI ANTROPOLOGIK O'RGANILISHI TARIXI.....	98
<i>Qudratov D.T., Abdullayev A.A. Almanov Q.O., Mavlanov A.O. Nazarov O. R. Eshqobilov F.P., Qudratov D.T. Ne'matov R.A., Primqulov J.N. Qudratov D.T., Xolboyeva M.O. Suvonqulov X.T.</i>	MARKAZIY OSIYODA O'RTA ASR URBANIZATSIYA JARAYONLARINING TARIXIY TAHLILI.....	101
	MIRZACHO'LNI O'ZLASHTIRISHDA ELEKTRLASHTIRISHNING O'RNI.....	103
	JAMOALASHTIRISHNING JABR-SITAMLARI.....	105
	O'ZBEKISTON VA YEVROPA ITTIFOQI: SIYOSIY VA IQTISODIY HAMKORLIK EVOLYUTSIYASI.....	107
	STRATEGIK SHERIKLIK SHAROITIDA O'ZBEKISTON-ROSSIYA MUNOSABATLARINING RIVOJLANISHI VA ISTIQBOLLARI.....	109
	O'ZBEKISTON VA HINDISTON MADANIY HAMKORLIGI.....	111
	MARKAZIY OSIYODA JADID MA'RIFATPARVARLIGI VA AXLOQIY YANGILANISH MASALALARI.....	113
<i>Saparbayeva A.A.</i>	O'ZBEKISTONDA TOSH DAVRI SAVDO YO'LLARINING TARIXIGA OID SAHIFALAR.....	115
<i>Qudratov D.T., Qosimova E.G'. Ne'matov R.A., Quvonova M.Q. Xamrayev G'.G'.</i>	O'ZBEKISTONNING SHHTDAGI FAOLIYATI: GEOSIYOSIY JARAYONLAR VA MINTAQAVIY BARQARORLIK OMILLARI.....	116
	O'ZBEKISTONDA ATMOSFERA HAVOSINI MUHOFAZA QILISH: EKOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI.....	119
	XX ASR BOSHLARIDA BUXORO SHAHRI AHOLI MASKANLARI XUSUSIDA.....	120
<i>Galiyev S.V., Samadov J.A.</i>	XIVA XONLIGI VA ROSSIYA IMPERIYASI MUNOSABATLARIDA SIYOSIY BOSIM VA DIPLOMATIK MUVOZANAT HAQIDA AYRIM MULOHAZALAR.....	123
<i>Jumayev J.B.</i>	XX ASR 50-80-YILLARIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDAGI O'ZGARISHLAR XUSUSIDA (MIRZACHO'L VA JIZZAX CHO'LI MISOLIDA).....	125
<i>Artikova D.O. Xoliqova R.A.</i>	BUXORO AMIRLIGIDA CHO'RILAR HAYOTI.....	128
	BUXORO AMIRLIGIDAGI TEMIR YO'L QURILISHIDA ROSSIYA IMPERIYASINING SIYOSIY MANFAATLARI VA IQTISODIY ZARURIYATI.	130